

SLUŽBA SLOVA

3/2020

Obsah

Úvodné slovo

Čítame a vyslovujeme, Mgr. Jana Nunvářová

Kázňové prípravky na mesiac júl

5. júl 4. nedela po Svätej Trojici, ThLic. Jana Pabáková, PhD.

12. júl 5. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Štefan Kiss

19. júl 6. nedela po Svätej Trojici, ThDr. Zuzana Poláková

26. júl 7. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Michaela Ravasz Pogányová, PhD.

Rozhovor

Bývalý redaktor RTVS Mgr. Miloslav Gdovin

Moderné podobenstvo

Turista v exotike

Kázňové prípravky na mesiac august

2. august 8. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Ivan Belanji

9. august 9. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Katarína Hudáková

16. august 10. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Boris Mišina

23. august 11. nedela po Svätej Trojici, Prof. ThDr. Július Filo, Dr. H. c.

30. august 12. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Ján Velebír

3 Z archívu

R 14, 7 – 13, doc. ThDr. Daniel Veselý

4

Anketa

Ako vnímate evanjelických kazateľov a ich kázne?

8

10 Kázňové prípravky na mesiac september

13

Začiatok školského roka

15

6. september 13. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Anna Debnárová

13. september 14. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Štefan Kiss

20. september 15. nedela po Svätej Trojici, ThDr. Dávid Benka, PhD.

19

30. september 16. nedela po Svätej Trojici, Mgr. Simona Kapitáňová

Tip na knihu

24

Hovor ako hovorca, David Šimurka a kolektív

Slovo v médiách

25

Chodte na internet, Mgr. Peter Taját

28

Čaká na vás

32

34

36

39

43

45

46

49

52

57

60

62

64

Kliknite na podčiarknutý text
a dostanete sa priamo na príslušnú stranu.

Kliknutím na pätku (Služba Slova)
sa dostanete naspäť na Obsah.

Úvodné slovo

Milí čitatelia, bratia a sestry!

ponúkame Vám tretie číslo Služby slova v tomto roku – roku 2020. Vznikalo v čase končiacej sa prvej vlny pandémie koronavírusu, kedy sme už pomaly opäť otvorili brány našich chrámov a Božie slovo znelo nielen v médiách, ale aj z kazateľníc. Nevieme, čo nám prinesú ďalšie mesiace a aká intenzívna bude prípadná druhá vlna tejto pandémie. Božie slovo však vždy bude mať svoje miesto, preto veríme že aj prípravky, ktoré Vám na ďalšie tri mesiace prinášame, Vám budú na osoh bez ohľadu na to, či budete svoju kázeň hovoriť naživo v chráme, vo Vašej regionálnej televízii, alebo ju napísanú rozdáte Vaším cirkevníkom.

V tomto čísle sa ešte raz chceme vrátiť k teologickej konferencii, ktorá mala v roku 2019 tému Cirkev a médiá. Okrem mnohých iných tém sa okrajovo dotkla aj otázky homiletickej – ako pôsobia či majú pôsobiť naše kázne v médiách. Kázeň nie je iba zvest' Božieho slova, ale je to aj prejav, ktorý musí mať okrem kvalitného obsahu aj primeranú formu. Práve na ňu sa dnes chceme zamerať.

Na spomenutej teologickej konferencii sa konal seminár sestry Mgr. Janky Nunvárovej, ktorá kazateľom odovzdala mnohé cenné informácie o tom, ako by mal vyzeráť správne prednesený prejav a akých chýb sa najčastejšie dopúšťame po jazykovej stránke. Ak ste na tomto seminári nemohli byť, nevadí. Jeho hlavné body Vám Mgr. Janka Nunvárová prinesie v úvodnom článku.

Ak sa hovorí o službách Božích a médiách, automaticky nám napadnú televízne prenosy, a tak nie je náhoda, že sme si k rozhovoru pozvali brata kaplána Mgr. Miloslava Gdovina, ktorý dlhé roky pôsobil ako redaktor redakcie náboženského vysielania v dnešnej RTVS. Hovoriť s ním budeme o zákulisí televíznych prenosov ale aj o tom, čo naše kázne dali televíznym divákovi i jemu osobne.

Pri tom všetkom sú dôležití samotní poslucháči, preto sme sa v dnešnej ankete obrátili priamo na nich a opýtali sa ich, aké sú ich dojmy pri počúvaní evanjelických kázni či už naživo v zbore, alebo cez televíznu obrazovku v čase pandémie.

V archívnej rubrike si pripomenieme osobnosť brata farára doc. ThDr. Daniela Veselého, od ktorého smrti uplynie v septembri 20 rokov.

Nebude chýbať ani ďalšie moderné podobenstvo, tip na knihu, či informácia o tom, čo všetko do mediálneho priestoru prináša Liptovsko-oravský seniorát.

Veríme, že Vám aj toto číslo bude zdrojom inšpirácie i zaujímavých informácií a s pomocou Ducha Svätého v ňom nájdete mnoho dobrého pre svoju kazateľskú službu.

Štefan Kiss

Čítame a vyslovujeme...

Výslovnosť slov, viet a celej reči je spôsob, ktorým jedinec vytvára zvuky, z ktorých sa skladá hovorená reč. Výslovnosť je ovplyvnená použitým jazykom, oblasťou, kde používateľ žije, jeho pôvodom, vzdelaním a aj jeho osobnosťou. Správna výslovnosť je dôležitou súčasťou hovorového aj spisovného jazyka. Kodifikácia správnej výslovnosti je spravidla udržiavaná jazykovedcami.

Pár anomálií v slovenskej výslovnosti, na ktoré by sme si mali dávať aj na kazateľniciach pozor:

- sme čítame zme,
- tie a tieto čítame tvrdo,
- správne sú vierozvestovia (nie vierozvestovia)
- o pol hodinu (nie za pol hodinu)
- ženský rod pri povolaniach treba dodržiavať aj v cudzích slovách (kameramanka, analytička a pod.)
- číslovky s desatinou čiarkou čítame nasledovne: 1,2 (jedna celá dve desatiny), 2,54 (dve celé 54 stotín atď.)
- jeden pri neurčitom rode: jeden, dva, tri... (nie jedna, dva, tri) - v športovom výsledku existuje výnimka
- ku iba ak nasleduje v ďalšom slove k- ku kameňu, ale k stolu... (rovnako aj s-so)

Spodobovanie spoluhlások podľa znelosti (znelostná asimilácia):

Variácie hlások chápeme ako ich prispôbovanie sa okoliu, t. j. ako asimiláciu. O variáciách tej istej hlásky môžeme hovoriť preto, lebo mnohé asimilačné zmeny nespôsobujú v jazykovej praxi zámenu hlásky s nejakou inou. Pod asimiláciou sa v širšom zmysle rozumie ovplyvňovanie, prispôbovanie, pripodobňovanie hlások (lat. similis =podobný) bez ohľadu na rozsah zmien.

Je jedným z činiteľov spôsobujúcich efekt splývavej výslovnosti. Chyby v znelostnej asimilácii sú nápadné a hodnotia sa ako hrubé ortoepické chyby, napríklad písmenková výslovnosť.

Niektoré spoluhlásky sa pri vyslovovaní inak píšú a inak vyslovujú. Hovoríme, že sa spodobujú.

Spoluhlásky, ktoré sa vo výslovnosti prispôbovujú, tvoria dve skupiny: znelé a neznelé spoluhlásky. Vytvárajú medzi sebou páry – preto ich voláme párové spoluhlásky. Spoluhlásky z párov si môžu vymieňať výslovnosť – spodobujú sa. Podľa znelosti rozdeľujeme spoluhlásky na: